

Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde %4,5 ile beklentilerin altında büyüdü.

Türkiye ekonomisinde geçtiğimiz yılın ikinci yarısında izlenen toparlanma eğilimi bu yılın ilk çeyreğinde güç kaybederek de olsa sürdü. Mart ayının son iki haftası itibarıyla koronavirüs salgınının ekonomik aktivite üzerindeki ilk etkilerinin görülmeye başlaması büyüme oranının piyasa beklentilerinin altında kalmasında belirleyici oldu. Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre yılın ilk çeyreğinde geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla %4,5 büyüdü. Piyasa beklentisi bu dönemde Türkiye ekonomisinin %5,5 civarında büyüyeceği yönündeydi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre de Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla hız keserek %0,6 oranında genişledi.

GSYH (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

Dönem	Takvim etkisinden arındırılmış* (%)	Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış** (%)
2018 Ç1	7,3	1,3
2018 Ç2	5,9	0,0
2018 Ç3	2,7	-1,3
2018 Ç4	-3,0	-2,9
2019 Ç1	-2,0	2,1
2019 Ç2	-1,5	1,1
2019 Ç3	0,6	0,7
2019 Ç4	6,0	1,9
2020 Ç1	4,2	0,6

(*) Bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim

(**) Bir önceki döneme göre değişim

2020 yılının ilk çeyreği itibarıyla yıllıklandırılmış bazda Türkiye ekonomisinin büyüklüğü cari fiyatlarla 4,4 trilyon TL düzeyine yükseldi. Bu dönemde USD cinsi yıllıklandırılmış GSYH 758 milyar USD oldu.

Tüketim harcamaları büyümeyi destekledi.

Harcamalar yöntemine göre tüketim harcamaları büyümeye yılın ilk çeyreğinde 4 puan katkı sağladı. Söz konusu katkının 3 puanı özel tüketimden, 0,9 puanı da kamu tarafından yapılan tüketim harcamalarından kaynaklandı. Hanehalkının özel tüketim harcamalarının detaylarına bakıldığında büyümeye en yüksek katkıyı hizmetler kaleminin yaptığı, bu kalemi dayanıklı tüketim harcamalarının izlediği görüldü. Bu dönemde stok değişimi de 5,3 puanlık katkı ile büyüme performansında önemli rol oynadı.

Net ihracat büyümeyi aşağı çekti.

2019 yılının ikinci yarısından itibaren ekonomik aktivitedeki toparlanmayla birlikte ithalat hacminde yaşanan yükselişe bağlı olarak net ihracatın büyüme üzerinde gözlenen sınırlandırıcı etkisi bu yılın ilk çeyreğinde de devam etti. Geçtiğimiz yılın son çeyreğinde büyümeyi 5,8 puan sınırlayan ithalat hacmi artışı bu yılın ilk çeyreğinde büyümeyi 4,1 puan aşağı çekti. Bu dönemde ihracat da 2016 yılının üçüncü çeyreğinden bu yana ilk kez büyümeyi düşürdü. Bu dönemde, ihracat hacmindeki reel düşüş yıllık bazda %1 ile sınırlı kalırken, bu düşüşün GSYH üzerindeki etkisi -0,2 puan düzeyinde gerçekleşti.

Yatırım harcamalarındaki düşüş eğilimi sürdü.

2020 yılının ilk çeyreği ile birlikte yatırım harcamalarındaki yıllık bazda reel gerileme art arda 7 çeyrek devam etti. 2019'un son çeyreğinde yıllık bazda %0,6 düşen yatırım harcamaları bu yılın ilk çeyreğinde %1,4 oranında daraldı. Bu dönemde yatırım harcamaları GSYH büyümesini 0,4 puan düşürdü. Yatırım harcamalarını aşağı çeken temel faktör inşaat harcamaları olmaya devam ediyor. Cari fiyatlarla yatırım harcamaları içerisinde %50 paya sahip olan inşaat harcamalarındaki yıllık reel düşüş ilk çeyrekte %10,2 oldu. Öte yandan, %40'lık paya sahip makine ve teçhizat yatırımlarının bir önceki çeyrekte sergilediği güçlü yıllık artışın ardından bu yılın ilk çeyreğinde de %8,4 artması olumlu bir gelişme olarak kayda geçti.

Harcamalar Yöntemiyle Büyümeye Katkılar (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

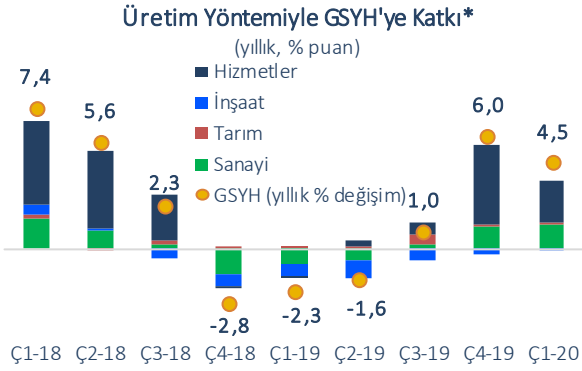
	(%) puan)											
	2017		2018				2019				2020	
	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1
Tüketim	4,5	4,4	2,9	1,2	-3,9	0,9	-2,2	-0,1	1,8	4,3	1,1	4,0
Özel	3,8	3,7	1,6	0,4	-4,7	0,0	-3,1	-0,6	1,1	3,9	0,4	3,0
Kamu	0,7	0,7	1,3	0,8	0,8	0,9	0,9	0,5	0,7	0,4	0,6	0,9
Yatırım	2,4	3,0	1,9	-1,3	-3,5	-0,2	-3,7	-7,1	-3,5	-0,2	-3,6	-0,4
Stok Değişimi	0,4	3,4	-0,1	-4,4	-3,9	-1,5	-5,8	-0,1	2,9	6,5	1,1	5,3
Net İhracat	0,1	-3,4	1,0	6,8	8,4	3,6	9,4	5,7	-0,2	-4,7	2,3	-4,3
İhracat	2,5	0,2	1,0	3,1	2,2	1,7	1,9	1,8	1,2	1,0	1,5	-0,2
İthalat	-2,4	-3,6	0,0	3,7	6,2	1,9	7,5	3,9	-1,5	-5,8	0,8	-4,1
GSYH	7,5	7,4	5,6	2,3	-2,8	2,8	-2,3	-1,6	1,0	6,0	0,9	4,5

Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Datastream, TÜİK

Üretim yöntemiyle GSYH'ye katkılar...

Üretim yöntemine göre GSYH verileri incelendiğinde yılın ilk çeyreğinde inşaat haricindeki tüm ana sektörlerin büyümeyi desteklediği görüldü. Bu dönemde hizmetler sektörü büyümeye 2,2 puan ile en fazla katkı sağlayan sektör oldu. Sanayi sektörünün yaptığı katkı 1,3 puan ile 2018'in ilk çeyreğinden bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. İnşaat sektörü ise büyüme üzerindeki negatif etkisini art arda 7. çeyreğine taşıyarak bu dönemde büyümeyi 0,1 puan sınırlandırdı.

Beklentiler...

İlk çeyrek büyümesinin öngörülerin altında kalması ikinci çeyrekte Covid-19 salgının etkisine ilişkin karamsar beklentileri destekledi. Bu paralelde, yıllık daralmanın ikinci çeyrekte çift haneli oranlarda gerçekleşebileceği tahmin ediliyor. Yılın ikinci yarısında ise ekonomik aktiviteyi destekleyici yönde alınan önlemlerin ve normalleşme adımlarının etkisiyle büyümenin toparlanma kaydetmesini bekliyoruz. Olumsuz dış talep koşullarına karşılık petrol performansı üzerindeki risklerin görece dengeli olabileceği sinyalini veriyor. Bütün dünyada kısıtlayıcı tedbirlerin gevşetilmeye başlanması ve salgının seyrine ilişkin belirsizliklerin sürmesi yurt içinde de önümüzdeki dönemde iktisadi faaliyeti etkileyebilecek önemli faktörler olacak.

(*) Hesaplamalara vergi ve sübvansiyonlar dahil değildir.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.